

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XI. De Juramento Calumniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

Quæres undecimo. Quid in aliis causis, si reus contumax existit?

R. In aliis causis si reus contumax testes super causa principali ante litem contestationem recipi nequeunt, sed poterit vel actor in possessionem mitti, vel reus excommunicari, si causa talis, ut missio in possessionem bonorum locum non habeat. *Cap. tua fraternitatis, 3. ut lite non contestatâ. Dixi: super causa principali.* Quia ante litem contestatam super exceptionibus dilatoriis testes admittuntur. *cap. exhibita. 19. de judiciis.*

Item super quæstione incidente & emergente, v. g. ut probetur, an citatio ad reum pervenerit, licet recipiuntur.

Quæres duodecimo. Quid si delegata causa taliter commissa, & parte citatâ non comparente, nihilominus in negotio procedat, & probationes testifque recipiat?

R. Tunc testes adhuc lite non contestatâ recipere non potest extra casus in jure expressos. *Cap. causam. 18. de rescript.*

TITULUS UNDECIMUS.

DE

JURAMENTO CALUMNIÆ.

Postquam Juris bellum per litem contestationem est inceptum, ut fraudes removeantur, & ne actor vexandi solùm causâ, vel reus differendæ solùm solutionis gratiâ litem sustinere & fovere videatur, à partibus igitur juramentum calumniæ. De quo

Quæres primo. Quid est juramentum calumniæ?

R. Est juramentum, quod utraque pars in principio litem post litem contestatam præstat, jurando sese bonâ fide ad iudicium venire, actor ad agendum, & reus ad se defendendum.

Quæres secundo. Quæ capita calumniæ continet juramentum?

R. Quinque sequentia: 1mo. Quod pars se bonam causam fovere credat. 2do. Quod interrogatus non negavit, quæ vera esse credit. 3^{io}. Quod falsâ probatione scienter non utetur. 4to. Quod non petet dilationem in fraudem. 5to. Quod nec dedit, nec dabit, nec promisit, nec promittet aliquid pro hac causa, nisi illis personis, quibus leges dari permittunt. *Gloss. in aap. 1. h. t. v. calumnia juramentum.* ubi hi versus:

*Illud juretur, quod lis sibi justa videtur,
Et si quæretur, verum non inficietur,
Nil promittetur, nec falsa probatio de-*

*tur,
Ut lis tardetur, dilatio nulla petetur.*

Quæ-

Quæres tertio. An de necessitate formæ judicialis sit juramenti calumniæ exactio?

ꝛ. Juxta leges civiles in *cap. 1. de juram. calum.* approbatas omnes principales personæ in primo litis exordio juramentum calumniæ subire debent. Si tamen omissum in tota causa calumniæ juramentum, judicialis processus aliàs factus legitime non est nullus, nec etiam annullandus, *Cap. 1. §. propter. de juram. calum. in 6.*

Quæres quarto. An Clericus juramentum calumniæ præstare teneatur?

ꝛ. Clerici in propriis causis juramentum calumniæ præstare debent. *Cap. cæterum. 5. h. t.* in causis suæ Ecclesiæ id per alium præstare possunt, *cap. 1. h. t.* Si litiget coram Judice non suo, ut coram Laico, tunc inconsulto Prælato suo juramentum calumniæ edicere non potest. *cit. cap. 1.*

Quæres quinto. An hoc juramentum in propria persona exsolvere partes obligentur?

ꝛ. negativè. Juxta *cap. fin. de juram. calum. in 6.* Sed si Procurator ad præstandum hoc juramentum mandatum habeat speciale, pro principali admittitur, non autem si solum ad lites mandato provisus sit generali. In causa Universitatis, ut Monasterii, Collegii, vel Oeconomus, qui juramentum præstet, est constituendus, *cap. Imperatorum. 4. de juram. calumn.* Vel ipse Prælatus aut bonorum administrator jurare debet. *cap. edoceri. 21. de rescript.*

Quæres sexto. Qualiter à Procuratore præstandum calumniæ juramentum?

ꝛ. Syndicus Universitatis sine speciali mandato in animam propriam tantum jurat de calumniâ. *Cap. in pertrahendis. 3. de juram. calum. junct. gloss. v. in animam jurantis.* Procurator verò speciale habens mandatum aliàs in animam Domini jurat. *Cap. Procurat. 38. de elect. in 6.* Attamen ad evitandas fraudes & in Domini, & in propriam animam jurare debet. *Cap. in appellationis. 2. §. Procuratores. h. t.*

Quæres septimo. An in causa spirituali jurandum de calumniâ?

ꝛ. Olim in causis spiritualibus non juxta districtum legum rigorem, sed secundum canonicam procedebatur æquitatem, & idè juramentum calumniæ non exigebatur, *Cap. literas. 2. h. t.* sed quia experientia docuit, quod etiam in causis spiritualibus homines sint malitiosi, & frequenter calumniantur, etiam in his hoc juramentum exigitur. *Cap. 1. §. quamvis. h. t. in 6.*

Quæres octavo. Qualiter de calumniâ jurat Episcopus?

ꝛ. Si ipsemet in judicio præsens, in persona jurare debet. Non tamen requiritur, ut tactis juret Evangeliiis, sed sufficit, quod propositis: uti etiam Sacerdos tacto jurat pectore. Si per Syndicum agit, ipse juramentum præstare tenetur. *Cap. fin. h. t.*

Quæres nono. Quæ pœnæ jurare recusantis?

ꝛ. Pœna recusantis juramentam est, ut actor ab instituta cadat actione, reus autem haberi debeat pro confesso. *cit. cap. fin. §. pœna.*

Quæres *decimo*. An partes juramentum calumniæ sibi invicem remittere valeant?

Re. Tacitè remittere possunt, juramentum non urgendo; cùm enim hoc juramentum de ordinis judicarii non sit substantia, perinde est, sive in initio litis, sive in progressu exigatur. Expressè tamen juramentum remittere non possunt, quia non pro commodo privatorum, sed pro communi utilitate, cui pactis partium renuntiari nequit, hoc juramentum introductum esse noscitur.

Quæres *undecimo*. An in causa appellationis iterum à partibus præstandum

hoc juramentum, quamvis in prima instantia præstitum fuerit?

Re. affirmative. Est expressus textus in *cap. in appellationis. t. h. in 6.*

Quæres *duodecimo*. An Judex præter juramentum calumniæ à partibus juramentum malitiæ exigere possit?

Re. In omnibus causis, ante & post litem contestatam, sive de veritate dicenda, sive de calumnia fuerit juratum, Judex juramentum malitiæ à partibus exigere potest, quoties id expedire viderit, *cit. cap. in appellationis. 2. §. omnibus*, ut si v. g. suspicetur, quod malitiosè proponatur exceptio, frivole petatur dilatio, &c.

TITULUS DUODECIMUS,

DE

DILATIONIBUS.

Juramento calumniæ utrimque præstito litigantes inducias & dilationes ad probandum & excipiendum petere solent. Dilatio est temporis concessio, inter quod aliquis ex litigantibus ad actum quandam judicialem sese præparare possit. Dilationes aliæ sunt legales, sive à lege concessæ: aliæ conventionales, quæ ex partium dantur consensu; aliæ judiciales, quæ in judicio à Judice conceduntur. Item aliæ in litis exordio ante litis contestationem: aliæ in medio litis, post ejus contestationem,

aliæ in fine dari consueverunt.

Quæres *primo*. Qualiter dilationes citatoriae concedendæ?

Re. Dilationes citatoriae sunt, quæ reo absenti citato ad comparandum & respondendum in judicio dantur, & hæc datæ cum termino peremptorio nimis breves esse non debent, nisi aliud exigat necessitas. *Cap. 1. de dilation.* Causæ ob quas dilationes citatoriae abbreviari possunt, sunt: si periculum in mora; quia res, de qua agitur, aliàs peritura, aut magnis expensis conservanda foret.